VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto 22.1.2019

Hallituksen esitykseksi hallintarekisteröidyistä osakkeista saatujen osinkojen lähdeverotuksen muuttamiseksi

Esitetyt muutokset

Esitysluonnoksen mukaan verosopimuksen soveltaminen osingon maksuhetkellä olisi mahdollista säilytysketjusta tulevien kumulatiivisten veromaatietojen perusteella riippumatta lähdeveron määrästä. Tämä edellyttäisi, että rekisteröitynyt säilyttäjä olisi sitoutunut antamaan loppusaajatiedot seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Yksinkertaistettu menettely säilyisi siltä osin kuin sillä tarkoitetaan verosopimuksen mukaista lähdeveroprosentin soveltamista osingon maksuhetkellä pelkän veromaatiedon perusteella.

Jos loppusaajatietoja ei anneta, lähdevero olisi 35 prosenttia. Tällä pyritään lisäämään loppusaajatietojen kattavuutta. Ennakkoperintälakiin ehdotetaan muutosta, jonka mukaan osingosta olisi toimitettava 50 prosentin ennakonpidätys, jos säilyttäjä tai maksaja olisi tietoinen siitä, että osingon saaja on Suomessa asuvan henkilö, joka ei salli tietojensa antamista.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi nykyinen ulkomaisten omaisuudenhoitajien rekisteri säilyttäjärekisteriksi. Osakkeenomistajaa lähinnä olevan säilyttäjän olisi rekisteröidyttävä rekisteriin, jotta osakkeenomistajalle voidaan antaa verosopimuksen mukaiset veroedut osinkoa maksettaessa. Sijoittajaa lähinnä oleva säilyttäjän tulee tuntea asiakkaansa ja se on selvittänyt, että verosopimusta voidaan soveltaa kyseisiin osinkoihin. Jos veroa jäisi perimättä rekisteröityneen säilyttäjän laiminlyönnin johdosta, se olisi ensisijaisesti vastuussa perimättä jääneestä verosta. Osingon maksajan vastuu mahdollisesta alipidätyksestä vähenisi olennaisesti, jos verovastuu olisi ensisijaisesti rekisteröityneellä säilyttäjällä.

Jos ulkomaisen sijoittajan käyttämä säilyttäjä ei ole rekisteröitynyt, verosopimuksen mukaiset edut voitaisiin myöntää osinkoa maksettaessa siten, että säilytysketjussa maksajaa lähempänä oleva rekisteröitynyt säilyttäjä sitoutuisi toimittamaan vaadittavat tiedot ja samalla vastaamaan myös näiden tietojen oikeellisuudesta.

Osingon maksaja voisi soveltaa alemman verokannan myös suoraan rekisteröimättömän säilyttäjän antaman tiedon perusteella, mutta tällöin se olisi yksin vastuussa tarvittavien vuosi-ilmoitustietojen antamisesta ja mahdollisesta veron alipidätyksestä.

Mahdollisia kysymyksiä ja vastauksia

Miksi yksinkertaistetusta menettelystä pitää luopua?

- Ehdotuksen taustalla on eduskunnan lausuma, jossa edellytetään, että veroviranomaiset saavat kattavat tiedot hallintarekisteröidyistä osakkeista osinkoa saavista lopullisista edunsaajista.

- Verohallinnolla on ollut huomattavia vaikeuksia valvoa yksinkertaistetussa menettelyssä olevista osingoista perittyjen lähdeverojen oikeellisuutta.
    - Tilannetta on vielä heikentänyt jälkiverotusajan lyheneminen 5 vuodesta 3 vuoteen.

Ehdotetaanko Suomeen nyt järjestelmää, jollaista ei ole käytössä tai tulossa käyttöön Suomen kilpailijamaissa?

- Ehdotuksessa on kyseessä OECD:n kehittämästä TRACE-mallista, joka on tehty yhdessä BIAC:n[1] kanssa, heidän aloitteestaan ja he ovat sen hyväksyneet. Malli on siten tuttu rajat ylittävää säilytystoimintaa harjoittaville pankeille.
- Malli perustuu pitkälti Yhdysvaltojen ja Irlannin soveltamaan veroagenttimalliin.
- Lisäksi myös eräät muut valtiot harkitsevat mallin käyttöönottoa (mm. Belgia).

Ovatko muutokset tarpeellisia, kun Verohallinto voi jo nyt saada pyynnöstä tarvitsemansa tiedon osingon loppusaajista? Eikö voitaisi kehittää pyynnöstä saatavien tietojen laatua?

- Verohallinto ei voida tehdä kohdistettuja pyyntöjä yksinkertaistetussa menettelyssä olevien osinkojen saajille, koska sillä ei ole tietoja näistä osingon saajista.
- Tietojen saaminen pyynnöstä kestää kauan, ja saadut tiedot ovat vaihtelevassa muodossa.
- Vertailu nykyisen järjestelmän ja ehdotuksen välillä ei ole järkevää.
    - Vertailussa olettamana on pidettävä sitä, että tällaiset massamuotoiset tiedot on annettava Verohallinnolle sähköisesti standardoidussa muodossa.
        - Tietojen määrän vuoksi toimiva verovalvonta edellyttäisi, että tietoja voitaisiin käsitellä ja analysoida teknisten välineiden avulla kuten muita vastaavia massatietoja.
- Kyse siitä, annetaanko kattavat tiedot säännönmukaisesti vuosi-ilmoituksella vai pyynnöstä välittömästi vuosi-ilmoituksen antamisen jälkeen.

Voiko 50 prosentin ennakonpidätys kohdistua ulkomaisen sijoittajaan?

- Jos sijoittaja ei salli loppusaajatietojensa antamista, osingosta on perittävä 35 prosentin lähdevero. Jos säilyttäjä tietää, että sijoittaja on Suomessa asuva, lähdeverolakia ei voida soveltaa, vaan on sovellettava ennakkoperintälakia. Osingosta on tällöin toimitettava 50 prosentin ennakonpidätys.

Lisääkö ehdotus lähdeveron palautushakemuksia?

- Osa säilytysketjussa ensimmäisistä ulkomaisista säilyttäjistä vaatii yksinkertaistettua menettelyä soveltaessaan loppusaajatiedot haltuunsa.
- Osa piensijoittajista voi aluksi joutua hakemaan verosopimusetuja lähdeveron palautushakemuksella Verohallinnoista.
- Toisaalta loppusaajatietojen kattavuuden lisääntyminen mahdollistaa sen, että palautuksen hakijan selvitysvelvollisuutta voidaan vähentää joissain tilanteissa ja samalla se lyhentää hakemusten käsittelyaikaa Verohallinnossa.

Vaikuttaako esitetty lainsäädäntömuutos pörssiosakkeiden arvoon?

- Usealla suomalaisella pörssiyhtiöllä on merkittävä ulkomainen omistus.
    - Näiden osakkeiden arvo määräytyy Lontoon ja New Yorkin pörsseissä, joissa vaikuttavina toimijoina ovat isot sijoitusrahastot ja eläkesäätiöt.
    - Niihin ei voida soveltaa yksinkertaistettua menettelyä, koska ne on pääsääntöisesti vapautettu Suomeen maksettavasta verosta joko verosopimuksen määräysten tai EU-oikeuden edellyttämän rinnastuksen takia.
    - Näiden osingonsaajien loppusaajatiedot on annettava jo nyt maksajalle, joka joutuu antamaan ne vuosi-ilmoitustiedot Verohallinnolle.

[1] The Business and Industry Advisory Committee to the OECD (BIAC) http://biac.org/

  - Esitys ei käytännössä edellytä näiltä muutosta, mutta se helpottaa niiden asemaa, koska loppusaajatiedot voi jatkossa toimittaa osingon maksuhetken jälkeen.
- Suomalaisista listatuista yhtiöistä maksettiin osinkoja noin 8,2 miljardia euroa vuonna 2017.
  - Tästä vähän yli 40 prosenttia maksettiin hallintarekisteröidyille osakkeille ja
  - alle 20 prosenttia sellaisille, joihin sovellettiin yksinkertaistettua menettelyä.
- Yksinkertaistettua menettelyä on sovellettu siten, että huolellisesti toimiva säilytysketjussa ensimmäinen ulkomainen säilyttäjä on vaatinut haltuunsa osingon saajien loppusaajatiedot tai se on muuten varmistanut niiden oikeellisuuden ja sen, että se saa ne tarvittaessa haltuunsa. Tällaiselle toimijalle esitetty muutos ei ole kovin suuri.

=> Esityksellä ei siten voida katsoa olevan olennaisia vaikutuksia suomalaisten pörssiyhtiöiden osakkeiden arvoon.

Jos osingon saajalta peritään 35 prosentin suuruinen lähdevero, onko hänen ainoa vaihtoehtonsa saada alennettu verokanta hakemalla palautusta Verohallinnolta?

- Ei ole. Verovelvollinen tai hänen asiamiehenään toimiva säilyttäjä voi antaa osingon maksajalle tarvittavat tiedot osingon saajasta, jolloin maksalla on mahdollisuus oikaista lähdeverotusta aina osingon maksuvuoden loppuun saakka.
- Maksuvuoden jälkeen, kun vuosi-ilmoitukset on annettu, voi vielä saada alennetun verokannan hakemalla lähdeveron palautusta Verohallinnolta.

Koska lain soveltaminen alkaa?

- Lakia sovelletaan osinkoihin, jotka jaetaan 1.1.2021 tai sen jälkeen. Ensimmäiset uuden lain mukaiset vuosi-ilmoitukset on annettava viimeistään tammikuun lopussa 2022. Esityksen antamisen jälkeen osapuolilla on runsaasti aikaa rakentaa tarvittavat järjestelmät kuntoon.

Saako Verohallinto myös myyntivoittoja koskevat tiedot?

- Nyt ehdotettu lainsäädäntömuutos koskee ulkomaisten henkilöiden Suomesta saamia osinkotuloja. Lisäksi ulkomaisten henkilöiden saamat suomalaisten osakkeiden myyntivoitot eivät pääsääntöisesti ole Suomessa veronalaista tuloa.

Eikö finanssitilitietojen automaattisella vaihtamisella (CRS) saada tarvittavat tiedot ilman, että tehtäisiin muutoksia lainsäädäntöön?

- Suomessa Verohallinto saa finanssitilitietojen automaattisen vaihtamisen (CRS) kautta paljon tietoa Suomessa asuvien henkilöiden ulkomailta saamista pääomatuloista ja varoista. Sen kautta ei kuitenkaan saada tietoja ulkomailla asuvien henkilöiden Suomesta saamista tuloista. Näitä tietoja ei voida saada automaattisen tietojenvaihdolla minkään voimassa olevan sopimuksen kautta. Suomen on itse vaadittava niitä osinkoa maksettaessa.

Ylen MOT-ohjelmassa kerrottiin eräiden keskieurooppalaisten valtioiden mittavista ongelmista lähdeveron palautushakemuksien käsittelyssä. Onko Suomella vastaavia ongelmia ja auttaako tämä ehdotus asian ratkaisemisessa?

Suomessa riskit tällaiselle keinottelulle ovat vähäisemmät kuin muualla Euroopassa. Tämä johtuu ennen kaikkea siitä, että Suomessa pörssiosakkeiden suora omistaminen on pääsääntö, jolloin tunnistamattomien omistajien määrä on vähäinen. Lähdeverotuksessa alempi verokanta annetaan Suomessa useimmiten jo osinkoa maksettaessa, mikä myös vähentää palautushakemuksia. Nyt annettu ehdotus lisää loppusaajatietojen kattavuutta, jolloin Verohallinnon käsitellessä palautushakemuksia tuntemattomien osingonsaajien määrä on vähäinen. Rekisteröityneelle säilyttäjälle tuleva verovastuu vähentää myös säilyttäjien halukkuutta osallistua järjestelyihin, joilla siirretään osakkeiden tosiasiallisen omistajan osakeoikeus verosta vapautetulle saajalle.

Kaaviokuva säilytysketjusta

